T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/711
KARAR NO : 2021/619
KARAR TR : 29/11/2021

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında sigortalı aracın uğradığı hasar bedelini ödeyen sigorta şirketinin, zararın idarece giderilmesi istemiyle açtığı davanın, 2918 sayılı Kanun'un110. maddesi kapsamında, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. Sigorta Anonim Şirketi
Vekili : Av.A.O.Ö.
Davalı : Esenyurt Belediye Başkanlığı
Vekilleri : Av G.K./İ.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkili şirket nezdinde kasko sigortası poliçesi ile sigortalı olan 34 ... 5785 plakalı aracın seyir halindeyken, 16/09/2015 tarihinde meydana gelen kazada, davalı belediyenin sorumluluğunda olan rögar kapağının açılarak aracın alt kısmına çarpması ve aracın kontrolünün kaybolması neticesinde hasara uğradığını; kaza sonucunda sigortalı araçta meydana gelen hasar sebebiyle, müvekkili şirket tarafından sigortalıya 05/01/2016 tarihinde, kasko sigorta poliçesi kapsamında 30.200 TL hasar tazminatı ödendiğini; kazanın meydana gelmesinde, yolun yapım ve bakımından sorumlu davalı idarenin kusur ve sorumluluğunun bulunduğunu ifade ederek; sigortalıya ödenen 30.200 TL'nin, ödeme tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte davalı idareden rücuan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Büyükçekmece 2.Asliye Hukuk Mahkemesi 06/02/2018 tarihli ve E.2017/127, K.2018/21 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek davanın kabulüne karar vermiştir. İstinaf yoluna başvurulması üzerine İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesi 11/07/2019 tarihli ve E.2019/2388 sayılı kararı ile, hizmet kusuruna dayalı davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiğinden bahisle; davalı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile; istinaf istemine konu ilk derece mahkemesi kararının HMK.m.353/l-a/4 hükmü uyarınca kaldırılmasına ve dosyanın, mahkemesine gönderilmesine kesin olarak karar vermiştir.

3. **Büyükçekmece 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 17/02/2020 tarihli ve E.2019/291, K.2020/73 sayılı kararı ile,** açılan davanın Bölge Adliye Mahkemesi kaldırma kararı doğrultusunda adli yargının görev alanına girmediği ve yargı yolunun caiz olmadığı gerekçesiyle, HMK 114/1-b gereğince usulden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"Dava, sigorta poliçesine ve halefiyete dayanılarak açılan rücuen tazminat istemine ilişkin olup kamu hizmeti görmekle yükümlü olan davalının kamu hizmeti sırasında verdiği iddia olunan zararlardan dolayı özel hukuk hükümlerine tabi olmadığı, olay idari karar ve eylemlerden doğan zararlar niteliğinde bulunduğundan, zararın da ödetilmesi istekleri 11/02/1959 günlü 17/18 sayılı Yargıtay İBK'nin 2. Bendi hükmünce, tam yargı davasının konusunu oluşturduğu, hu davaların ise 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2.11-b maddesi uyarınca idare aleyhine idari yargı yerinde tam yargı davası olarak açılması gerektiği, görev kuralları kamu düzenine ilişkin olup, yargılamanın her aşamasında mahkemece resen gözetilmesi gerektiğinden davaya bakma görevi idari yargıya ait olmakla yargı yolunun caiz olmaması dikkate alınarak HMK 114/1-b maddesi gereğince davanın usulden reddine karar vermek gerekmiştir"*

4. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. İstanbul 4. İdare Mahkemesi 30/10/2020 tarihli ve E.2020/1559, K.2020/1453 sayılı kararı ile, Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesi hükmünden bahisle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiştir.

6. İstinaf yoluna başvurulması üzerine İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Dokuzuncu İdare Dava Dairesi

09/03/2021 tarihli ve E.2021/311, K.2021/324 sayılı kararı ile, 2247 sayılı Kanunun 19. Maddesi kapsamında, davada görevli yargı yerinin belirlenmesi maksadıyla dosyaların Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesi gerekirken konunun sürüncemede bırakılması sonucunu doğuracak nitelikte, görevsizlik kararı verilmesinde hukuka uyarlılık görülmediği gerekçesiyle; usul hükümlerine uygun görülmeyen, İstanbul 4. İdare Mahkemesi kararının kaldırılmasına, dosyanın yeniden bir karar verilmek üzere mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

7 . **İstanbul 4. İdare Mahkemesi 12/07/2021 tarihli ve E:2021/901 sayılı kararı ile,**2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1., 2.,10.,19.1.2011 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. ve geçici 21. maddesi hükmüne; ayrıca2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesinin, anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmeyerek iptal istemini oy birliğiyle reddettiği 26/12/2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararına yer verdikten sonra; Mahkemelerinin görevine girmeyen ve Büyükçekmece 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin kararı ile de görevsizlik verilen davada, görevli mahkemenin belirlenmesi için dava dosyasının 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, Uyuşmazlık Mahkemesince bir karar verilinceye kadar yargılamanın ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

> *" 8.Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.*
>
> *9.Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesinin 13/07/2020 tarih ve E:2020/381, K:2020/479 sayılı kararı ile İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 9. İdare Dava Dairesinin 18/06/2020 tarih ve E;2020/642, K;2020/523 sayılı ve 03/03/2020 tarih ve E;2020/298, K;2020/302 sayılı kararı da bu yöndedir."*

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

8. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "*Kapsam*" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiştir.

9. 2918 sayılı Kanun'un 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu ifade edilmiştir.

10. 2918 sayılı Kanun'un *"Karayolu trafik güvenliği"* başlıklı 13. maddesinde de, karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşların, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlü oldukları belirtilmiştir.

11. 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesi şöyledir:

> *"İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.*
>
> *Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"*

12. 2918 sayılı Kanun'un Geçici 21. maddesi şöyledir:

> *"Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz"*

B. Yargı Kararları

13. Anayasa Mahkemesinin 26/12/2013 tarihli ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı (R.G. 27.3.2014, Sayı:

28954, s.136-147) kararının ilgili kısmı şöyledir:

"... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14.Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 29/11/2021 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, davacı şirketin sigortalamış olduğu aracın kaza yapmasında kusur ve sorumluluğu bulunduğundan bahisle, sigortalıya ödenen hasar bedelinin, faiziyle birlikte, davalı idareden rücuan tazmini istemiyle açılmıştır.

17. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, yukarıda belirtilen gerekçesi ile anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir.

18. Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında *"Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır."* denilmektedir. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

19. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; İstanbul 4. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Büyükçekmece 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 17/02/2020 tarihli ve E.2019/291, K.2020/73 sayılı

görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 4. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Büyükçekmece 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 17/02/2020 tarihli ve E.2019/291, K.2020/73 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

29/11/2021 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum.

Üye
Ahmet ARSLAN